

Berrien buletina

AGOIZKO UDALA

www.agoitz.eus – www.facebook.com/ayuntamientoaoiz

75 zk.-2023ko azaroa
URRIA LABURPENA

11 habia-pabilioiak prest daude

Antzina Solanoko pabilioiak izandakoetan, berriki zaharberritutakoetan, tokiko 11 enpresa-ekimen ezarri ahalko dira. Nasuvinsa sozietate publikoaren ekimena izan da, Nafarroako Gobernuaren strategiaren barruan egindakoa, ekintzaitzari laguntzeko (dinamizazio soziala eta ekonomikoko faktoreak diren aldetik) guneak bultzatzeko, landa-eremuari bereziki eragiten dion despopulazio-fenomenoa zuzentzeko.

Laster, sozietate publikoak azpiegitura berri horiek batez ere eskualdean sortutako enpresa-proiektuak garatzeko erabiliko ditu, errentamendu-erregimenean kudeatzeko. Hori guztia Agoizko Udalarekin eta Cederna Garalurre-

kin lankidetzan egingen du, Mikel Irujo Industria Departamentu eta Jose Mari Aierdi Nasuvinsako presidentek nabeetara egindako bisitan iragarri zutenaz.

11 nabeak berreskuratzeko 1.060.690 euroko inbertsioa egin da. Esku-hartze hori behin betiko urratsa da Solanoko enpresa zaharren industria-eremua lehenagoratzeko. Gaur egun, Agoizko basozaintza, biomasa biltzeko eta eraldatzeko zentroaren instalazioak eta Irati Hondakin Solidoen Mankomunitatearen instalazioak biltzen ditu.

11 nabeek guztira 3.200 m² dituzte. Horietako bostek 175 eta 181 m² arteko azalera eraikia dute, eta

beste hiruk, 263 eta 272 m² artekoa. Gainerakoek, handiagoak, 658, 534 eta 381 m² dituzte eraikita.

Nabeak egokitzeko, telekomunikazioko, argiztapeneko, hornidura elektrikoko eta suteen aurkako babeseko oinarriko azpiegiturak jarri dira. Gainera, instalazioen etorkizuneko egokitzapenerako beharrezkoa den aurre-instalazioa egin da modu osagarrian, hala badagokio, arrisku ertaineko jarduera kalifikatuak hartzeko.

Excavaciones Fermín Osés enpresari egokitu zaio lanak egitea, eta Proyectos y Servicios de Ingeniería y Arquitectura Arquinser, S.L.P. enpresari ingeniariatza eta obra-zuzendaritza. (IS GROUP).

AYUNTAMIENTO DE AOIZ
AGOIZKO UDALA

Gobierno de Navarra
Nafarroako Gobernua

AGOIZKO UDALAREN KOMUNIKAZIO, INFORMAZIO ETA PARTAIDETZA PLANA 2023

Berrien buletin hau e-mailez jaso nahi baduzu, igorri mezu bat comunicacionaoiz@gmail.com-ra, eta bertan adierazi gaia, hots, buletina.

Abian da Ekaiko Zerrategiari buruzko parte-hartze prozesua

Parte-hartze prozesua Agoitzen aurkeztearekin batera, Ekaiko Zerrategia auzoa berreskuratzeko inplikaturako udalerrien udal ekimena abiarazi zen. Industria-ondare garaikidearen eta memoriaren gunea izan nahi du, iraganen garapen-eragile gisa duen esanahigatik. Herritarrek parte hartzeko helburu horrek Agoitz, Artzibar, Longida eta Orotz-Beteluko udalak batu ditu. Eta horiekin batera, Cerdana Garalur, zonaldeko garapen agentzia, eta Ahora Clima enpresa, prozesu parte-hartzailearen arduraduna, ere.

"Ekaiko zerrategia, etorkizunerako istorio bat" lanak proiektuaren azken xedea laburbiltzen du bere enuntziatuan. Arazoa, sentimendu memorialista kolektibotik, abandonatutako eta hondatutako espazioa etorkizuneko proiektu bihurtzeko aukera bihurtzea da kontua. Inplikaturako eragileek "premiazkoa edo, bestela, atzerazina izan den esku-hartze bat" eskatu dute, Foru Gobernuaren konpromiso "zehatz eta azkarrari" buruzko alerta-dei gisa.

Konpromiso hori aurrera egiteko lurralde eskuratzetik hasiko litzaiteke, udal ezin baitiote proiektuari ekin (125.000 euro inguruko aurreikuspena kalkulatu da).

Iratiko Bide Naturalak eta EuroVelo 3 Europako bizikleta-sareak inguru hori zeharkatuko dute etorkizun hurbilean. Gune hori El Irati, S.A. fabrika-guneak hartu zuen 1907tik 1991ra, eta gaur egun arrisku eta degradazio zantzu larriak ditu. Eragindako udalerriek adierazi dutenez, tokiko, iraunkortasuneko, ingurumeneko eta turismoko garapen-proiektu hau sailen artekoa da, hainbat arlori eragiten baitie, hala nola turismoari, kulturari, landa-garapenari, industriari... Gainera, enplegua sortzeko eta eremurako aberastasun-iturri izateko aukera defendatzen dute.

Parte hartzeko prozesuak sei ekintza biltzen ditu, urria, azaroa eta abendua bitartean garatuko direnak. Kargu publikoen aurkezpena egin ondoren, egutegiak Zerrategira bisita eta sarrera historikoa, ekarpenen foroa, le-

hentasun-foroa, jai-jardunaldi bat eta emaitzen eta proposamenen aurkezpena jasotzen ditu. Prozesua abenduan amaituko da, El Irati, SA enpresaren jabetzako toki emblematikoa bat berreskuratzeko emaitzak eta etorkizuneko ekintzak aurkeztuz eta haren ondare historiko eta turistikoari balioa emateko.

EGUTEGIA

BISITA ETA HISTORIA ETA EGOERARI BURUZKO AZALPENA. Urriaren 27an, ostirala, 17:30ean Ekaiko zerratokiko sarreran

EKARPENEN FOROA. Urriaren 31n, asteartea, 18.30ean, Agoizko Udaletxean. Eta azaroren 2an, osteguna, 18:30ean, Ekain.

LEHENESTEKO FOROA. Azaroren 7an, asteartea, 18:30ean, Agoitzen. Azaroren 9an, osteguna, 18.30ean, Ekain.

JAIEGUNA. Azaroren 26an, igandea, 11:30ean, Ekain.

EMAITZAK ETA PROPOSAMENAK AURKEZTEA. Abenduan.

Artozki-Artezki 2003-2023

Artozki eta Artziko eta Longidako haranetako herriak hustu eta eraitsi zirenetik 20 urte igaro diren honetan, Itoizekin Solidarioak taldeak eta urtegiak kalte-tutako bizilagunen plataformak ARTOZKI-ARTEZKI 2003-2023 erakusketa inauguratu zuten Agoizko kultur etxean.

Artozkiko elizan (Artezki museoa) urtegiaren eraikuntzaren aurkako borrokan laguntzeko mugimendu solidario batean erakusteko hirurogei artistek baino gehiagok eman zituzten artelanen ingurukoa zen erakusketa. Artozkiko utzarazpenean eta suntsipenean lapurtu zituzten obra horiek, eta bi hamarkada desagertuta egon ondoren, orain modu "anonimoan" agertu dira. Hain zuzen ere, berreskuratutako 14 artelanak (pintura eta eskultura) eta gainerako lanen 20 argazki, egileen testuekin batera. Hain zuzen ere, falta direnetan jarri zuten arreta kolektibo antolatzaileek, non dauden aldarrikatzeko eta artea Artozkin uzteko dohaintzan eman zutenen ganako mespretxuan eragiteko.

Ardatz artistiko horrekin batera, erresistentzia baketsuari, hondea-

makina eraistailuen jardunari eta poliziaren presentziari eta erpresioari buruzko 60 argazki osatutako bilduma bat ere bildu zen erakusketan. Erakusketa herrien eraispenaren oroimenezko objektuekin osatzen zen. Beste elementu batzuen artean, aretoaren erdian jarritako harrizko arku handi bat, eraitsitako etxeen sabai oroigarritik, hiri-seinaletik eta Itoizko telefono-kabina zaharretik babestutako hamaika giltzapean. Bideo batek, herri taldeen, kirolarien eta musikarien babesa zuen mahai batek, mural interaktibo batek eta kazetaritza-dosier

batek itxi zuten erakusketa.

Talde antolatzaileen arabera, erakusketa auziarengatik artearen isla da. "Hainbesteko erpresio eta sufrimenduaren erdian elkartasuna iritsi zitzaizen artistak murgildu ziren. Egunez egun hazten joan zen erakusketa bizia izateko deialdi publikoa egin zen. Gaur egun, multzoa katalogatzeko zailtasun handiak ditugula esan dezakegu", adierazi dute. Dagoeneko lanean ari dira kontakizunari eutsiko dion espazio egonkor bat aurkitzeko, gertatutakoa ahanzturan eror ez dadin.

Herrien eta luraren defentsan

Itoizko urtegiaren aurkako borroka gogoratzeko ekitaldi nagusiarekin, joan den urriaren 21ean, eta Lurraren Defentsarako Egunarekin bat eginez, hasiera eman zitzaion herri erresistentzia baketsuko azken mugimendu handienetako bati, Nafarroan estatuan oihartzuna izan zuen puntako borrokari. Itoizekiko Solidarioek eta Itoizko Erasoaldiak kaltetutako Bizilagunen Plataformak, kolektibo antolatzaileek eta urtegiak kal-

tetutako pertsonen irakurritako salaketa-adierazpenek ehunka lagun bildu zituzten, azken herriak eraitsi eta hustu zirenetik 20 urte bete zirela ospatzeko jardunaldia aldarrikatzailean.

Omenaldia Agoizko Itoitz plazan izan zen. Bertan, urtegiak eta "Beti Bizirik" kondairak urpean utzitako zazpi herrien izenak zituzten bi plaka jarri ziren. Gainera, horietan bi ibaiak gogorarazten dira, Irati

eta Urrobi, haien ibilguak ezin izan baitziren ezagutu urtegia eraiki ondoren.

Ekitaldia amaituta, Kultur Etxera joan zen aurreko egunean inauguratutako erakusketa bisitatzerako (ARTOZKI-ARTEZKI 2003-2023). Erakusketa horrek, besteak beste, hondeamakinak suntsitu zituen azken herria izan zen Artozkiko gatzunean konfiskatu ziren arte-lanetako batzuk biltzen ditu.

Ondoren, kalejira bat egin zuten, musikarekin eta joaldunekin, herrian barrena. Kaleen argazkiak eta erresistentzia baketsuaren borroka gogorarazten zuten elementuak erakutsi zituzten, besteak beste, eskuak zementuzko bidoi baten barruan zituzten irudi pare bat. Martxaren amaiera gisa, Ezpatadantza gazteekin egindako desobediencia eserialdi bake-tsuen antzepeña.

Egitarauan ere, herri bazkaria, 200 lagunetik gora bildu zituena Merkatu plazan. Hainbat ekitaldi sorpresak eta musika kontzertuk osatu zuten eguna.

Omenaldia Eloko Teilerian

Teileria Ahaztuak elkarteak antolatatu zuen, herriko udalarekin elkarlanean, eta joan den urriaren 21ean, Eloko Memoriaren Parkean, omenaldia egin zitzaion 1936ko abuztutik azarora bitartean II. Errepublikaren aurkako kolpe militar frankistaren ondorioz kolpistek hildako 106 pertsoneri. Biktimak horiek Nafarroako hobi handiaren lurperatu zituzten, Eloko Teileria delakoan. Hamaika agoizko daude zerrenda makabro horretan.

Lurrean iltzatutako burdinazko lau

teila handi emulatzeko dituen eskultura-multzoaren inguruan egin zen omenaldian, teileria zaharren aurrean eraillako guztien izenekin, Manu Biurrunek gaztelaniaz eta Gaizka Aranguren euskaraz, ongietorria eman zieten senide eta lagunei goiz memorialistan parte hartzera. Ekitaldian Ana Olo, César Layana eta Manuel Ibáñez (Nafarroako Memoriaren Institutua) Gobernu bigarren presidenteorde eta Memoria eta Bizikidetzako kontseilaria eta Elo, Agoitz, Gares, Longida, Berriozar,

Etxauri, Urrotz-Hiria, Untzitibar, Urraulbeiti, Oibar eta Artieda udalerrietako ordezkari ugari izan ziren. Txalapartaren doinuari jarraituz, biktimak guztiak banan-banan izendatu ziren. Monolitoan, beraientzako aureskua eta lore eskaintza. Bitartean, Oihane Jasok, Xabier Dendarietak eta Josu Magallonek Berri Txarrak Maravillasen bertsoarekin publikoa hunkitu zuten. Kiko Lako agoizkoak ere hunkiarazi zuen "Susurros del Irati" liburuko errepresioari buruzko kapitulua irakurtzean. Ekitaldia amaitzeko, Cesar Asiainek, Luis Rodriguezek txistura lagunduta, "Que no se olviden sus nombres" abestu zuten.

Gerrako biktimak eta haien familiak Nafarroako hobi komunik handiaren ohoratze berezitate omenaldia izan zen, beharrezko erreparazio-ekintza, duintasun kendua berrezartzeko, umiliazio, iraina, bortxaketa, jazarpen eta edozein motatako indarkerietan, soilik askatasunaren, berdintasunaren eta elkartasunaren baliokak mantendu nahi izateagatik.

Berdintasun-proiektuetarako laguntzak ematea

Nafarroako Gobernuak, Nafarroako Berdintasunerako Institutuaren (INAI) bidez, dirulaguntzak emateko deialdiak ebatzi ditu. Horien bidez, 385.000 euro inguru eman dizkie toki entitateei eta toki ekintzako taldeei, emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna sustatzen duten proiektuak garatzeko. Zehazki, INAIk 2.772,36 euroko dirulaguntza eman dio Agoizko Udalarari,

2023-2024 aldiaren emakumeen eta gizonen arteko berdintasun-ekimenak garatzeko.

INAIk toki-erakundeekin lankidetzan lehenetsi nahi dituen inbertsio-arloetako batzuk honako hauek dira: tokiko gobernantzan genero-ikuspegia zeharka aplikatzeko ekintzak, emakumeen aurkako indarkeriaren aurkako borroka, zaintza-lanak hobeto

banatzea, erantzukidetasuna eta kontziliazioa sustatzea eta emakumeak ahaldundutzea, partaidetza soziopolitikoa eta balio-alaketak.

Ildo beretik, INAIk laguntzak ematea ebatzi du, tokiko ekintza-taldeek politika horiek berak bultzatzen. Cederna Garalur, mendialdeko garapen agentea den aldetik, 2.722 euro jasoko ditu.

NUKFko organoak berri dira

EH Bilduko Tafallako alkatea, Xabier Alcuaz, Nafarroako Udal eta Kontzejuen Federazioko presidentea aukeratu zuten urriaren 6an egindako Batzar Nagusi Berzian. Nafarroako toki entitateetako 300 ordezkari baino gehiago bildu ziren bertan. Alejandro Toquero Tuterako alkatea eta Maria Lecumberri Barañaingo alkatea, biak UPNkoak, berri, lehen eta bigarren presidentziordetza eskuratu zuten, hurrenez hurren, estatutuetan aurreikusitako mekanismoaren bidez. Mekanismo horren arabera, lendaritza lortzen ez zutenei dagokie presidentza.

Alcuazek 755 boto lortu zituen,

Toquero 443 eta Lecumberri 40. Hitzaldian, Xabier Alcuazek erronka gisa aurkeztu zituen Federazioarentzat tokiko maparen erforma garatzea eta toki-erakundeek erakundearen parte har dezaten sustatzea. Gainera, tokiko eskumenak eta horien finantzaketa argitzearen alde egin zuen, tokiko eremuan energia-trantsizioa babesteari alde, berdintasun- eta euskara-politikak bultzatzearen alde eta tokiko zerbitzuak indartzearen alde.

Bilkura berean, batzarrak Federazioko Batzorde Eragileko gainerako kideak ere aukeratu zituen. Hura osatzen duten 25 pertsonen

artean, Agoizko alkate Angel Martin Unzueta dago.

Gogoan izan behar dugu Nafarroako Udal eta Kontzejuen Federazioa (NUKF) Toki Entitateek osatzen dutela, eta beren borondatez erabakitzen dutela bertan sartzea, beren interes komunak babestu eta sustatzeko eta, bereziki, tokiko autonomia defendatzeko, Nafarroako Foru Erauzte Berrezarri eta Hobetzeari buruzko Lege Organikoan aitortua. NUKFk lortu nahi du Nafarroako Toki Entitateek Foru Komunitateko bizitza instituzionalean izan duten presentziak eta parte-hartzeak beren historian izan duten garrantzia izatea.

Chivite presidentearen eta udal ordezkarien arteko bilera

Nafarroako presidente María Chivite Navascués Nafarroako alkaiteen ordezkari batekin bildu zen, eta erakunde horiekin "komunikazio arina" izatearen alde egin zuen. Bilera hau presidentea Foru Komunitateko erakunde eta organismoetako ordezkariekin egiten ari den bilera-sortaren barruan kokatzen da. Kasu honetan, María Chivitek Felix Taberna lehen presidenteorde eta Lehendakari eta Berdintasun kontseilariarekin eta Oscar Chivite Lurralde Kohe-siorako kontseilariarekin batera parte hartu zuen. Udal aldetik, traktoretzat hartzen diren Nafarroako udalerrietako titularrak bertaratu ziren, Agoitz, besteak beste. Gogoratu behar da udalerrri bat "traktoretzat" hartu ahal

izateko beharrezkoa dela zenbait baldintza betetzea, hiru faktoreri dagokienez: zentraltasuna, erakargarritasuna eta lehiakortasuna, eta egituraketa eta harremanak. Lehendakariak aitortu zuen erakunde horiek funtsezko zeregina dutela "komunitatea garatzeko eta hurbileko zerbitzuak

emateko". María Chivitek, gainera, finantziario sistema, tokiko mapa, inbertsioak eta despopulazioaren aurkako borroka bezalako gaiak erreparatu zituen. Azkenik, toki-erakundeek aurrean dituzten erronkak aipatu zituen, hala nola digitalizazioa, berrikuntza eta iraunkortasuna.

Kultur balantzea

Urrirako programatutako erakusketak (azaroaren 4ra arte bisitatu ahal izan zen) Itoiz, Artozki eta gainerako herriak hustu eta eraitsi zituzteneko 20. urteurrena ospatzeko antolatu zuen, eta bertan izandako borroka eta erresistentzia gogora ekartzeko antolatutakoa zen. "Artezki-Artozki 2003-2023" izenburupean, erakusketa hiru ardatzen inguruan garatu zen: artistikoa, fotografikoa eta memoriakoa.

Antzerki bi hitzordu izan ziren hilebetean. Alde batetik, Nafarroako

Antzoki Sarearen "Sendaberri, Paisaia Eszeniko Berriak" programaren barruan, Kultur Etxeak "Artxipielago" zirku garaikideko lana aurkeztu zuen, txelozko musika eta aireko dantza nahastuz. Bestalde, LiterArte Jaialdiaren barruan programatutako jarduera "Kontatzen dituzten istorioak" izan zen. Antzezlan honetan, itxuraz zeri-kusirik ez duten lau istorio substratu komun batetik sortzen dira: amaitutako liburu baten sentsazio gozoa.

Kuaritsek, Leire Unzué agoizkoa

partaide duen saxofoi laukoteak, urtarrilaren 14ra atzeratu zuen, hasiera batean urriaren 29rako programatutako kontzertua.

Euskarazko jardueren artean, hileko tailer eta topaketak egin ziren: Mintzakide, Era Txokoa eta irakurketa taldea.

Gainera, Agoizko Udalak, azken urteotan egin duen bezala, Multimedia izeneko atal bat prestatu du web orrian, Iñaki Vergara argazkilaria azken jaietan hartu zituen irudi guztiekin.

Euskara ikasteko laguntzak

Joan den urrian egindako osoko bilkuran, Agoizko Udalak euskara ikasteko eta euskarazko udalekuak egiteko 2023ko ekitaldirako dirulaguntzak emateko ebazpena onartzea erabaki zuen. Deialdi horien bidez, jarduera horiek eragindako gastuaren zati bat

finantzatu nahi da. 6.000 euro bideratu dira euskara ikasten ari diren pertsonentzat. Kopuru hori 31 eskabidetan banatu da. Eta 541 euro bideratu dira, berriz, familien 5 eskaerari erantzuteko, kanpamenduetan parte hartzea egatik.

Lau t'erdikoa, Agoitzen, 22 urte geroago

Agoizko Toki Eder pilotaleku berri-tua berriz agertu da Esku Pilotako Enpresen Ligako (LEPM) agendan, 2023ko lau t'erdiko txapelketaren lehenengo partida bertan jokatu baitzen. Artola gipuzkoarrak Agirre nafarraren aurka jokatu zuen lehen kanporaketa, eta partida zirrargarria gertatu zen. Iruindarrak galdu zuen, gutxigatik hala ere. Partida gogorra izan zen -300 pilotakada baino gehiago eta ordubeteko iraupena-, erritmo frenetikoan jokaturakoa. Agirrek egiten ahal den gauzarik zailena egibn zuenzailena egin zuen, izan ere, hasiera kaskarra gainditu zuen eta 21 berdinetara igotzeko gai izan zen. Baina azken jokaldian erori egin zen: Artolak erantzun zion gantxoari eta final-laurdenetako ligaxka jokatzera pasa zen.

Bi pilotariet, eta bertaratutako jende ugari eta animatuak ikusi ahal izan zuten Agoizko pilotalekuak (sei urte barru ehun urte be-

teko ditu) izan duen itxuraldaketa. Udalak honako jarduketa hauek egin ditu instalazioan: frontisa markoztatzen zuten olana zaharrak ordezkatu, hormak berriz margotu, serigrafia berria jarri (herriko armaria agetzen du); errebotean dagoen Patxi Eugiren silueta, aldiz, mantendu du. Hasiera batean hiru paretak urdinez margotzeko aukera baloratu bazen ere, azkenean "Asegarce" berdea aukeratu zen, Labrit beza-

lako frontoietan, esaterako, ohikoa dena.

Toki Eder berrituak 360 eserleku ditu, eta instalazio guztiak ireki zituen, herriko jai txikiak zirela aprobetxatuta. Gertaera ospatzeko ekitaldiako kartelean, aipatutakoaz gain, Agoizko eskolako pilotariet parte hartu zuten (afizionatu mailako pilota jaialdia) eta emakumezkoen gomazko paleta partida jokatu zen.

Erremonte Eskola martxan

Remonte Euskal Jai Berri Fundazioaren Eskolak denboraldi berria hasi du, eta 2023-2024 ikasturtean sei egoitza izanen ditu: Agoitz, Doneztebe, Irurita, Lekunberri, Atarrabia eta Altsasu. Gaur egun, 30 erremontistek parte hartzen dute bertan, adin goiztiarretan, eta kirol-diziplina

ezagutzea dute helburu. Fundazioak dituen erremontista profesionalen egungo plantillatik, hamar eskoletatik atera dira (horien artean Mikel Otano, Ibai Barricart eta Adei Oses agoizkoak). Gogoratu behar da 2021-2022 denboralditik aurrera izena emateko aukera dagoela, horretarako

saski egokiak baitaude. Euskal Jai Berri Erremonte Fundazioak ohiko erreminta kirola ezagutu nahi duten erremontistei dei egiten die. Izen-ematea fundazioaren web orriaren bidez (www.fundacionremonte.org) edo 620 24 18 51 kontaktu telefonoaren bidez egin daiteke.